

6 เรื่อง 6 ตุลาคม กับอาจารย์ป่วย

Kasidit Ananthanathorn | Oct 2, 2018

กษิดิศ อนันท์นาธร เรื่อง

เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 นับได้ว่าเป็นโศกนาฏกรรมทางการเมืองครั้งใหญ่ที่สุดในสังคมไทย มีประชาชนผู้บริสุทธิ์เสียชีวิตถึง 40 คน^[1] ซึ่งถูกทารุณโดยวิธีการต่างๆ หลายคนถูกจับกุมคุมขังปราศจากอิสรภาพ หลายคนต้องหลบหนีเข้าป่าเพื่อต่อสู้กับอำนาจรัฐ และหลายคนต้องลี้ภัยออกนอกประเทศเพื่อความปลอดภัยของเขา

ป่วย อังภาภรณ์ บุรุษผู้ได้รับยกย่องจากสังคมไทยในปัจจุบัน และได้รับยกย่องจากองค์การยูเนสโกให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกในวาระ 100 ปีชาตกาล (พ.ศ. 2559) ก็เป็นหนึ่งใน ‘เหยื่อ’ ของเหตุการณ์คราวนี้ เขาถูกป้ายสีโจมตีอย่างหนัก จนเกือบแทบเอาชีวิตไม่รอด และ 1 ปีต่อมา หลังจากทำงานอย่างหนักเพื่อเผยแพร่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเมืองไทยให้โลกได้รับรู้ ป่วยก็ล้มป่วยลง แต่เมื่อเวลาผ่านไปและผู้กุมอำนาจในบ้านเมืองเลิกล้มป่วยเป็น ‘ปีศาจทางการเมือง’ ชื่อเสียงเกียรติคุณของเขาก็ค่อยๆ ได้รับการยอมรับจากผู้คนในทุกวงการดั้งเดิมอีกครั้ง จนแทบจะนึกไม่ออกว่าในสมัยหนึ่งเคยมีการปลุกระดมให้ฆ่าป่วย เพราะเป็นคอมมิวนิสต์มาแล้ว!

ในวาระ 42 ปีของเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ จึงขอทบทวน 6 เรื่องของเหตุการณ์ 6 ตุลาฯ ที่เกี่ยวกับป่วย เพื่อเป็นอนุสติสำหรับสังคมไทยในปัจจุบันต่อไป

ป๋วยคือศิษย์เก่าคนแรกของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ที่กลับมาเป็นอธิการบดี

อธิการบดีในห้วงเวลาที่ยากลำบาก

ภายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 ที่เผด็จการทหาร ‘ถนอม-ประภาส-ณรงค์’ ถูกโค่นล้มไปโดยพลังของนิสิตนักศึกษาและประชาชน ป่วยจึงได้รับตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในต้นปี 2518 เพราะที่ผ่านมามหาวิทยาลัยไม่ไว้วางใจให้ป่วยมาบริหารสถานศึกษาแห่งนี้ เนื่องจากแนวคิดทางประชาธิปไตยของเขา และความใกล้ชิดกับปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็นปีศาจทางการเมืองของไทยในเวลานั้น

ห้วงเวลานั้นเป็นช่วงที่ระบอบประชาธิปไตยเบ่งบาน นิสิตนักศึกษาใช้เสรีภาพอย่างเต็มที่ในการกล่าวถึงปัญหาของบ้านเมือง มีการชุมนุมประท้วงกันอยู่เสมอ ซึ่งแน่นอนว่าฝ่ายอำนาจเก่าและผู้เสียประโยชน์จากการที่ประเทศจะเป็นประชาธิปไตยย่อมไม่อาจทนได้ มีการจัดตั้งขบวนการฝ่ายขวาขึ้นมาเป็นศัตรูกับขบวนการนักศึกษา อธิการบดีป่วยถึงกับต้องออกประกาศเตือนนักศึกษา **“พยายามอย่าประมาท พยายามตั้งมั่นอยู่ในศีลและธรรม เคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นซึ่งรวมทั้งอาจารย์และเพื่อนนักศึกษาประชาชนในการใช้สิทธิเสรีภาพของนักศึกษาเอง เมื่อเราปฏิบัติได้เช่นนี้ ก็คงจะขจัดปัดเป่าความก้าวร้าวของผู้อื่นไปได้ โดยยึดมั่นอยู่เสมอในหลักการสันติประชาธรรม”**

แต่แล้วสถานการณ์ก็เลวร้ายลงเรื่อยๆ ป่วยพยายามมั่นคงอยู่ในหลักการของสันติประชาธรรม เป็นทางเลือกที่ 3 ของสังคมไทย ที่ไม่ใช่เผด็จการฝ่ายขวา หรือคอมมิวนิสต์ฝ่ายซ้าย นั่นเอง จึงทำให้ป่วยถูกโจมตีจากทั้ง 2 ฝ่าย ฝ่ายซ้ายหาว่าเขารับใช้โครงสร้างอำนาจเก่า ไม่ก้าวหน้า ฝ่ายขวาก็หาว่าเขาให้ท้ายนักศึกษา เป็นสมุนของปรีดี ที่จะเปิดทางให้รัฐบุรุษอาวุโสกลับมาใช้อำนาจในบ้านเมืองอีก รวมถึงนำประเด็นที่ป่วยผลักดันให้มีการบูรณะชนบทผ่านโครงการต่างๆ มาโจมตีว่าเขาปลุกระดมชาวบ้านให้กระด้างกระเดื่องต่ออำนาจรัฐอีกด้วย

“มหาวิทยาลัย”
ฉบับต่อไปกำหนดออก
จำหน่ายทุกวันพุธ

มหาวิทยาลัย

อย่าอ่านหนังสือ
ฝรั่งนี้
“ใครสมควรเป็นอธิการมธ.”

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑๗

วันจันทร์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๑๗

ราคา .๕๐ บาท

อมธ. จัดอภิปราย ใครจะเป็นอธิการ

คณะกรรมการบริหาร อ.ม.ธ. จัดอภิปราย ณ หอประชุมใหญ่ธรรมศาสตร์ วันนี้ระหว่างเวลา ๑๖.๓๐-๑๙.๐๐ น. ในหัวข้อเรื่อง “ใครจะเป็นอธิการบดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์”

ผู้อภิปรายประกอบด้วย อาจารย์บรรลือ คงจันทร์ นายสมาน เลือวงษ์ที่ ผู้แทนสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผู้แทนผู้บริหาร มหาวิทยาลัย ฯ โคธมนายวัชร ศรีสังข์ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย การอภิปรายครั้งนี้สืบเนื่องมาจากที่ผู้บริหาร มหาวิทยาลัย [ต่อหน้า ๑๑]

พิกัดอาแวง: ชาวมหาทยสืบจังหวัดพะยกัหม่น หลังกจากปะทังเป็นเวลายสิบกวัน ที่ห้องสนมหลวง.

ป่วยรับเป็นอธิการ ม.ธ. แต่มีเงื่อนไข ๓ ประการ

เผยผู้ที่ยอมรับจะดำรงตำแหน่งอธิการบดีธรรมศาสตร์มีทั้งสิ้น ๓ คน คือ ศาสตราจารย์ป่วย อิงภากรณ์ ศาสตราจารย์ นิคม จันทร์วิฑูรย์ และอาจารย์อภิชัย พันธเสน จากการที่สภาอาจารย์ได้รวบรวมรายชื่อบรรดาบุคคลที่

และจากการ ทบทวน เพื่อขอความคิดเห็น ในแนว นโยบายเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย และความสมัครใจของแต่ละบุคคลที่ ได้รับทราบขอข้อมานัน ปรากฏว่ามีเพียง ๓ ท่านที่แสดงความสมัครใจและตกลง โนบายส่งมา คือ ศาสตราจารย์ ป่วย อิงภากรณ์ ศาสตราจารย์นิคม จันทร์วิฑูรย์ และอาจารย์อภิชัย พันธเสน สำหรับศาสตราจารย์ คร.ป่วยนั้น ได้ตั้งเงื่อนไขที่จะมาดำรงตำแหน่งอธิการบดี มธ.ไว้ ๓ ข้อคือประการที่หนึ่งตนไม่พร้อมที่จะรับตำแหน่งอธิการบดี ก่อน กลาง เดือน มกราคม ๒๕๑๘ ประการที่สองตน

วิหุธรรม ศาสตร์ สอนภาษาฝรั่งเศส

สถานวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดรายการสอน ภาษาฝรั่งเศสเป็นประจำวันอังคาร, พฤหัสบดี เวลา ๑๙.๒๐ น. และวันพุธ, ศุกร์ เวลา ๒๑.๕๕ น.

รายการดังกล่าวมีอาจารย์ จีรพันธ์ สุขกระวี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นผู้ดำเนินรายการร่วมกับเจ้าหน้าที่สถาน พศฝรั่งเศส ผู้ฟังจะ รับฟัง ได้ที่วิทยุธรรม-ศาสตร์ คลื่นความถี่ ๙๘๐ กิโลเฮิรตซ์ หรือความยาวคลื่น ๓๐๖.๑๒ เมตร และได้จัดทำ คู่มือประกอบการฟัง ซึ่งผู้ต้องการซื้อได้ที่สถานวิทยุชน ๔ ราคาเล่มละ ๒๕ บาท.

มธ.แสดงประชามติฝรั่งนี้ เพื่อเลือกผู้บริหารคนใหม่

สภาอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และ อ.ม.ธ. จะได้จัดให้มีการแสดงประชามติว่า ท่านผู้ใดสมควรที่จะเข้าดำรงตำแหน่งผู้บริหารมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในวันที่ ๓ ธันวาคมนี้

การลงประชามติของสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะได้กระทำกันในวันที่ ๓ ธันวาคม ณ ห้องธุรการของแต่ละคณะ หรือแผนกอิสระระหว่างเวลา ๐๙.๐๐-๑๔.๐๐ น. โดยการบริหารนั้นรวมทั้งมหาวิทยาลัย ที่ห้องประชุมเกษมมหาวิทยาลัย อาจารย์ประ- [ต่อหน้า ๑๑]

เกษตรปรับปรุง ปชส. ให้มีผู้รับผิดชอบผู้เดียว

องค์การบริหาร องค์การนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (อ.ม.ก.) ได้ปรับปรุงหน่วยงานประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารใหม่เมื่อเร็ว ๆ นี้ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม [ต่อหน้า ๑๑]

ครูอาจถูกปล่อยแพ ๓,๐๐๐ เมื่อสิ้นปีการศึกษาหน้า

คาดว่าสิ้นปีการศึกษาหน้า ครูโรงเรียนราษฎร์จำนวน ๓,๐๐๐ คน จะถูกปล่อยแพเป็นพันสอง เพราะเนื่องจากครวที่แล้วรัฐบาลไม่ได้แก้ปัญหาให้เรียบร้อย ทั้งนี้จากการเปิดเผยของนายประยูร อัคร-บวร เลขาธิการคุนอ์นัการศึกษาแห่งประเทศไทย

มธ.เชิญพรรคการเมือง สนนโยบายต่างประเทศ

เชิญหัวหน้าพรรคการเมือง ๑๐ พรรค แถลงถึงนโยบายต่างประเทศของไทย ถ้าได้รับเลือกเข้าเป็นรัฐบาล ในวันที่เสาร์ที่ ๓๐ พฤศจิกายน เวลา ๑๖.๐๐ น. หอประชุมใหญ่ มธ. นายวัชร ศรีสังข์ นายกอมธ. จัดให้มีการอภิปรายใน [ต่อหน้า ๑๒]

นายประยูร อัครบวร กล่าว ว่าจากการแก้ปัญหาครูปล่อยแพ

ครวที่แล้วของ รัฐบาลสัญญาชุดที่หนึ่งโดยนายอภิรักษ์ จันทวิมล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาในสมัยนั้น แก้ปัญหาครูโรงเรียนราษฎร์ที่ถูกปล่อยแพแบบชั่วคราว คือในบรรดาครูที่ถูกปล่อยแพในครั้งนั้น ซึ่งจำนวนประมาณ ๒,๐๐๐ กว่าคน [ต่อหน้า ๑๑]

ป่วยรับเป็นอธิการบดี ม.ธ. แต่มีเงื่อนไข 3 ประการ

... สำหรับศาสตราจารย์ ดร.ป่วยนั้น ได้ตั้งเงื่อนไขที่จะมาดำรงตำแหน่งอธิการบดี ม.ธ. ไว้ 3 ข้อ คือ ประการที่หนึ่ง ตนไม่พร้อมที่จะดำรงตำแหน่งอธิการบดีก่อนกลางเดือนมกราคม 2518 ประการที่สอง ตนขอสงวนสิทธิเสรีภาพในการคิด การพูด การเขียน และเสรีภาพอื่นๆ ในเรื่องใดๆ รวมทั้งเรื่องการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และประชาคม ทั้งในด้านภายในประเทศ และในด้านระหว่างประเทศ จุดมุ่งหมายคือการสนับสนุนระบบประชาธิปไตย ให้มั่นคงถาวร และในการใช้สิทธิดังกล่าวจะกระทำในฐานะส่วนตัวที่เคยกระทำมา ไม่ใช่ในฐานะอธิการบดี และประการสุดท้าย จะขอทดลองปฏิบัติงานในหน้าที่อธิการบดีชั่วคราวระยะเวลาหนึ่งปี จากนั้นจะขอประเมินฐานะและการปฏิบัติงาน และขอสงวนสิทธิที่จะออกจากตำแหน่งก่อนครบกำหนดแต่งตั้ง

(มหาวิทยาลัย ปีที่ 17 ฉบับที่ 17 วันจันทร์ที่ 2 ธันวาคม 2517)

มหาวิทยาลัย

หน้า ๑๔

ฉบับที่ ๑๖

วันพุธที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๑๔

ราคา .๕๐ บาท

หนึ่งในบรรดากระทงที่ส่งเข้าประกวดในงาน "ลอยกระทงรักไทย" ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวานนี้.

ดร.ป๋วยชัยบทบาท น.ศ. ให้เน้นศิลปคู่การเมือง

"ความเข้าใจผิดของมนุษย์ทั่ว ๆ ไปในประเทศไทยที่มีต่อนักศึกษาระดับปริญญาตรีนั้นเป็นข้อที่ไม่ให้ความยุติธรรมแก่นักศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างยิ่ง" ทั้งนี้เป็นข้อความตอนหนึ่งของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวในรายการ "เมืองไทยวันนี้" ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในโอกาสเปิดภาคการศึกษาที่สองของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายนนี้ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้กล่าวถึงผลงานและโครงการของมหาวิทยาลัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา, วิชาการ, อุดมการณ์, การวางแผนและพัฒนาทั้งในส่วนที่ด้านมาและในอนาคต

ดร.ป๋วย พูดถึงบทบาทของนักศึกษาว่า "นักศึกษาไม่ควรทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเมือง

เท่านั้น ควรทำกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม ศิลปะ คนตรีบ้าง เพราะว่าสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบของสังคม"

ดร.ป๋วย กล่าวเน้นต่อไปว่า

ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์

"ถ้ากิจกรรม บางเรื่องขัดต่อความสงบของมหาวิทยาลัย และขัดต่อเสรีภาพทางการศึกษา [ต่อหน้า ๑๒]

ส.จ.ม. จัดทำรายได้อีกเพื่อการปฏิรูปที่ดิน

องค์การบริหารสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะหารายได้จากกิจการจำหน่ายรูปหล่อ

เพื่อนำเงินขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายสำหรับโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม ระหว่างวันที่

[ต่อจากหน้า ๑๑]

อมธ. จัดรายการพบนักศึกษาทุกเดือน ตั้งอนุ กก. ประสานงานกับคณะต่างๆ

องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดรายการพบนักศึกษาเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างองค์การนักศึกษากับนักศึกษาทั่วไป พร้อมกับเสนอโครงการแต่งตั้งอนุกรรมการ อ.ม.ธ. ประจำคณะเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการประสานงานระหว่าง อ.ม.ธ. กับคณะต่างๆ

เจ้าฟ้าหญิงจุฬารัตน์ฯ ราวัยพรใน "ผู้weisen" สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬารัตน์วลัยลักษณ์ จะทรงรับถวาย พระพรเฉลิม พระเกียรติ ในการ แสดงละคร รอบ พิเศษ เรื่อง "ผู้weisen" วันที่ ๒ ธันวาคม เวลา ๒๐.๐๐ น. ณ โรงละครแห่งชาติ [ต่อหน้า ๑๒]

นายชูวิทย์ โอวาทองซ์ นายช.อ.ม.ธ. แสดงถึงโครงการงานของ อ.ม.ธ. ในภาคการศึกษาใหม่ว่า จะจัดรายการพบนักศึกษาเดือนละครั้งเพื่อประชุมใหญ่ โดยแยกเป็น ๒ รายการ สำหรับนักศึกษามหาภาค และภาคค่ำ ซึ่งนัดแรกจะจัดใน [ต่อหน้า ๑๑]

นายชูวิทย์ โอวาทองซ์

ศูนย์นิสิตจัดงานครบรอบ ๓ ปี สืบทอดการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น

ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทยกำหนดจัดงานโครงการ "ครบรอบ ๓ ปีต่อต้านสินค้าญี่ปุ่น" ขึ้นในระหว่างวันที่ ๒๐-๓๐ พฤศจิกายน นี้

นายเกรียงกมล เลขาไพโรจน์ เลขาธิการศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาฯ ได้ชี้แจงกับ "มหาวิทยาลัย" ถึงโครงการต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นครบรอบ ๓ ปี ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ ว่า ได้ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนนิสิตนักศึกษา และประชาชนไทยผู้รักชาติ ซึ่งสังเกตเห็นภัยของการเข้ามาครอบงำและ

แทรกแซงเศรษฐกิจไทยของ [ต่อหน้า ๑๒]

นายเกรียงกมล เลขาไพโรจน์

ดร.ป๋วย ژیบทยา น.ศ. ใ้เน้นคิลปลูกูการเมือง

“ความเข้าใจผิดของมนุษย์ทั่วๆ ไปในประเทศไทยที่มีต่อนักศึกษาธรรมศาสตร์นั้นเป็นข้อที่ไม่ให้ความยุติธรรมแก่นักศึกษาธรรมศาสตร์เป็นอย่างยิ่ง” ทั้งนี้เป็นข้อความตอนหนึ่งของศาสตราจารย์ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กล่าวในรายการ ‘เมืองไทยวันนี้’ ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในโอกาสเปิดภาคการศึกษาที่สองของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายนนี้ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้กล่าวถึงผลงานและโครงการของมหาวิทยาลัยในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา วิชาการ ธุรกิจ การวางแผนและพัฒนา ทั้งในส่วนที่ผ่านมาและในอนาคต

ดร.ป๋วย พูดถึงบทบาทของนักศึกษาว่า “นักศึกษาไม่ควรทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเมืองเท่านั้น ควรทำกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม ศิลปะ ดนตรีบ้าง เพราะว่าสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบของสังคม”

ดร.ป๋วย กล่าวเน้นต่อไปว่า “ถ้ากิจกรรมบางเรื่องขัดต่อความสงบของมหาวิทยาลัยและขัดต่อเสรีภาพทางการศึกษาของนักศึกษาส่วนใหญ่แล้ว ทางมหาวิทยาลัยจะต้องหาทางป้องกันและแก้ไขทันที” ...

(มหาวิทยาลัย ปีที่ 18 ฉบับที่ 16 วันพุธที่ 19 พฤศจิกายน 2518)

อนนาวิทยาลัย

๕๔
ปีที่ ๑๔

ฉบับที่ ๒๐

วันพุธที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๑๔

ราคา .๕๐ บาท

ปฏิรูปอาคาร บนคาบฟ้าของตึกสโมสร กำลังเร่งก่อสร้างเพื่อใช้เป็นที่พักของอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสถานวิทยุ ม.ธ. ส่วนนักศูนย์บัณฑิตอาสาสมัครและห้องสมุด.

ดร.ป๋วยประกาศย้ำจุดยืน ต้านเผด็จการทุกแบบ

ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ชี้แจงในวารสารสมาคมธรรมศาสตร์ประจำปี ๒๕๑๔ เนื่องในวันธรรมศาสตร์ ที่ ๑๐ ธันวาคมนี้ว่า

“ขอเอาเกียรติเป็นประกัน ยังคงยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย และจะต่อสู้กับเผด็จการทุกรูปแบบ”

ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากที่บุคคลภายนอกบางคนเข้าใจมหาวิทยลัยไปในทางที่ผิดว่าเป็นแหล่งสะสมอาวุธนั้น ไม่เป็นความจริงแต่อย่างใดคงจะเห็นได้จากเหตุการณ์ในธรรมศาสตร์เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา ไม่เคยปรากฏเลยแม้แต่ครั้งเดียว ที่มีนักศึกษา หรืออาจารย์ธรรมศาสตร์ใช้อาวุธหรือวัตถุระเบิด เพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ทั้งสิ้น

ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ส่วน ดร.ป๋วยเองนั้นก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ยุยง นักศึกษาซึ่งในขณะนั้นเป็นการไม่สมควร [ต่อหน้า ๑๒]

ประชุมขนค้ำเรียนระดับมหาวิทยาลัย

คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงอัตราค่าเล่าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จะประชุมวันนี้ เพื่อพิจารณาปรับปรุงอัตราค่าเล่าเรียนของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการประชุมของคณะกรรมการ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้แต่งตั้งคณะ [ต่อหน้า ๑๒]

๑๙ ธ.ค. นี้

นิติฯ รามคำแหงได้คณบดีใหม่

สภามหาวิทยาลัย รามคำแหงเสนอชื่อรองศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ สิงห์พันธ์ ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุดในการหยั่งเสียงเลือกตั้ง เข้าที่ประชุม เพื่อพิจารณาแต่งตั้ง เป็นคณบดีคณะนิติศาสตร์คนใหม่ ในวันศุกร์ที่ ๑๙ ธันวาคมนี้

ทั้งนี้เนื่องจากศาสตราจารย์สง่า ดินะสมิต คณบดีคนเก่า ได้พ้นจากตำแหน่งความวาระไปเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคมนี้ จากการเปิดผลของรองศาสตราจารย์ ดร. วารี นาสกุล ผู้รักษาการ แทน คณบดี คณะนิติศาสตร์ว่า ก่อนที่คณบดีคนเก่าจะพ้นจากตำแหน่งนั้นได้มีการหยั่งเสียงเลือกตั้งผู้ที่เหมาะสม เข้าดำรง ตำแหน่งนี้โดย [ต่อหน้า ๑๒]

อมธ.ประกาศต้านเทมโก้ถึงที่สุด ระบุรัฐบาลไม่มีความจริงใจ

องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ประกาศต้านมติคณะรัฐมนตรีที่ให้อำนาจคดีชดเชยไทย ยืนยันปกป้องทรัพย์สินของประชาชนชาติถึงที่สุด

กรณีคณะรัฐมนตรีมีมติให้บริษัทต่างชาติในเครือของบริษัทเทมโก้ ได้รับความเสียหายในการชดเชยคดีทั้งหกครั้ง ทั้งนี้ องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ออกแถลงการณ์คัดค้านมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และประกาศสนับสนุน แนวร่วมพิทักษ์ทรัพย์สินของประชาชนชาวไทยต่อสู้จนถึงที่สุด

แถลงการณ์ให้เหตุผลว่า [ต่อหน้า ๑๒]

ทันต ๑๑๕ ล้มบทบาท คณะอื่นก่อปฏิกริยา

ทันตที่อดีตนักศึกษาคณะทันตแพทย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลมาจัดหอประชุมใหญ่ ม.ธ. ผู้สื่อข่าว น.ส.พ. “มหาวิทยาลัย” ซึ่งรอคอยอยู่แล้วก็รีบรุกเข้าไปทำการสัมภาษณ์ โดยมี นายอดิ อัมเอบสิน อดีตนายกรสโมสรคณะทันตฯ ชั้นปีที่ ๔ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์

“ผู้บริหารมหาวิทยาลัยไม่เคารพทั้งความคิดเห็น ของนักศึกษาเอง ซึ่งดูเหมือนจะมี [ต่อหน้า ๑๒]

ข่าวล่า-มาไว

เจคนาอะไรแฝงอยู่” นายอดิกล่าวพร้อมกับเสริมว่า การที่ [ต่อหน้า ๑๒]

ดร.ป่วย ประกาศย้ำจุดยืน ด้านเผด็จการทุกระบอบ

ดร.ป่วย อธิการบดี อธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ชี้แจงในวารสารสมาคมธรรมศาสตร์ ประจำปี 2518 เนื่องในวันธรรมศาสตร์ที่ 10 ธันวาคมนี้ว่า

“ขอเอาเกียรติเป็นประกัน ยังคงยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย และจะต่อสู้กับเผด็จการทุกระบอบ”

ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากที่มีบุคคลภายนอกบางคนเข้าใจมหาวิทยาลัยไปในทางที่ผิดว่าเป็นแหล่งช่อง สุมอาวุธนั้น ไม่เป็นความจริงแต่อย่างใด ดังจะเห็นได้จากเหตุการณ์ในธรรมศาสตร์เมื่อเดือน สิงหาคมที่ผ่านมา ไม่เคยปรากฏเลยแม้แต่ครั้งเดียวที่นักศึกษาหรืออาจารย์ธรรมศาสตร์ใช้อาวุธ หรือวัตถุระเบิดเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ทั้งสิ้น

ส่วน ดร.ป่วยเองนั้นก็ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ยุยงนักศึกษา ซึ่งในข้อนี้ก็เป็นการไม่สมควรที่จะกล่าว ว่าเป็นจริงหรือไม่เป็นจริง เพราะถ้าใครเชื่อก็จะเชื่อตลอดไป หากใครไม่เชื่อก็คงไม่เชื่อตลอดไป สำหรับเขานั้นรับราชการมา 30 ปี เป็นผู้ว่าการธนาคารชาติมา 12 ปี ซึ่งคงจะเป็นเครื่อง ประกอบการวินิจฉัยของบุคคลทั้งหลาย

อย่างไรก็ตาม ดร.ป่วย ได้กล่าวย้ำว่า ตัวเองมีอุดมคติเดิมไม่เปลี่ยนแปลง และจะต่อสู้กับ เผด็จการทุกระบอบไม่ว่าจะเป็นฝ่ายซ้ายหรือขวาก็ตาม

(มหาวิทยาลัย ปีที่ 18 ฉบับที่ 20 วันพุธที่ 17 ธันวาคม 2518)

‘ห้ามทัพ’ ไม่ได้ ‘ร้ายง’

สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล เล่าว่า ในวันที่ 4 ตุลาคม 2519 วันสอบไล่วันแรกของนักศึกษาปี 1 ของธรรมศาสตร์ในภาคแรกของปีการศึกษานั้น ระหว่างที่เขา ‘ไฮด์ปาร์ค’ ที่ลานโพธิ์ ชักชวนให้มีการงดสอบ และนักศึกษาจากชุมนุมการละครเริ่มแสดงละครสั้นในเหตุการณ์แวนคอคผู้ปฏิบัติงานกรรมกร 2 คน บ่วยก็ปรากฏตัวขึ้นที่นั่นเพื่อขอให้นักศึกษาเลิกชุมนุม จนเกิดเป็นภาพที่ดูเหมือนบ่วยกำลัง ‘ร้ายง’ ทั้งที่แท้จริงเขากำลัง ‘ห้ามทัพ’ อยู่ หลังจากที่เขาใช้เวลา 10-15 นาทีก็ไม่อาจโน้มน้าวนักศึกษาได้สำเร็จ บ่วยจึงเดินจากไป และ 24 ชั่วโมงถัดมา ภาพถ่ายละครสั้นที่ลานโพธิ์ ถูกนำไปตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ว่ามีการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพองค์รัชทายาทในเวลานั้น และเป็นพางเส้นสุดท้ายที่นำมาสู่เหตุการณ์นองเลือดครั้งใหญ่ของประเทศไทย ขณะที่บ่วยเขียนบันทึกถึงเหตุการณ์นี้ไว้ว่า

“รุ่งขึ้น (5 ต.ค. – ผู้เรียบเรียง) หนังสือพิมพ์ต่างๆ หลายฉบับได้ลงรูปถ่ายการชุมนุมและการแสดงแวนคอคนั้น จากรูปหนังสือต่างๆ เห็นว่านายอภิรักษ์นั้นหน้าตาละม้ายมกุฎราชกุมารมากแต่ไม่เหมือนทีเดียว แต่ในภาพของหนังสือพิมพ์ ดาวสยาม (ซึ่งเป็นปรปักษ์กับศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาตลอดมา) รูปเหมือนมากจนกระทั่งมีผู้สงสัยว่า ดาวสยาม จะได้ตั้งใจแต่งรูปให้เหมือน

“เรื่องนี้สถานีวิทยุยานเกราะ (ซึ่งก็เป็นปรปักษ์กับศูนย์กลางนิสิตนักศึกษา และเคยเป็นผู้บอกบทให้หน่วยกระหิงแดงโจมตีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ด้วยอาวุธและลูกระเบิด เมื่อสิงหาคม 2518) ก็เลยนำเอามาเป็นเรื่องสำคัญ กล่าวหาว่าศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาเป็นคอมมิวนิสต์ เจตนาจะทำลายล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ จึงได้พยายามแต่งหน้านักศึกษาให้เหมือนมกุฎราชกุมารแล้วนำไปแวนคอค ในการกระจายเสียงของยานเกราะนั้น ได้มีการยั่วยุให้แก่นักศึกษาที่ชุมนุมกันอยู่ในธรรมศาสตร์นั้นเสีย ยานเกราะได้เริ่มโจมตีเรื่องนี้เวลาประมาณ 18.00 น. ในวันอังคารที่ 5 ตุลาคม และได้กระจายเสียงติดต่อกันมาทั้งคืนวันอังคารต่อเนื่องถึงเช้าวันพุธที่ 6 ตุลาคม”

แขวนคอหุ่นเหมือนเจ้าฟ้าชาย แผ่นดินเดือด! ศูนย์ฯเหยียบหัวใจไทยทั้งชาติ

สยาม

ดร.บุญธ.จับพวกกวนเมือง
ประณามชาวสยามที่จับผิดคดี หมอ
โทษว่าราชการและเปิดคดีใหม่ ณ ๘๖๖๖๖
บุญ พิธีกรรมใหม่ใด

‘ราชา’ ค้ายาสงพัตติจนมูม

สงวนลิขสิทธิ์...
สงวนลิขสิทธิ์...
สงวนลิขสิทธิ์...

‘SMS’ แน่กลเม็ดแก้ผิด ผู้เจ้าใช้ โดยไม่ต้อง เลียงเปิด...
สนับสนุนวิพากษ์ทุกทำเนียบร้องให้ส่นคร-สนบญอยู่

จัดการมรดก. หมิ่นเจ้าฟ้าชาย นายกออกทีวีชี้กระท่อมใจมาก

2สท. วิจัยปมใส่พท. กับพม. จับ

ขับพระถนอมบานปลาย แจ่งจับนศ.เล่นละคร หมิ่นฟ้าชาย

โปรดเกล้าฯตั้ง ครม. แล้ว
‘หมิ่น’-‘ส่นคร’หลุดเก้าอี้

นศ.ในขบวน...
นศ.ในขบวน...
นศ.ในขบวน...

‘ตัว ยม’ หนือ ชกตามผิดก ล้างป้าบรีชมน ไม่ไว้
‘ธรรมนุญ’ หนูนลูกเลิขรบ้านตำแดงตั้ง ครม.

รัฐบาล ‘พ่น’ นศ. หาหมิ่นฟ้าชาย ให้ ดร.จัดการด่วน กติยุดใกล้แล้ว

จับวันนี้ 7 ดร.
แขวนคอ 2 ศพ

ป.7 ดร. มาแขวนคอ 2 ส่นคร ที่บ้านพระถนอม

ประกาศบกก! ธรรมศาสตร์วันนี้ หมิ่นองค์รัชทายาท

สงวนลิขสิทธิ์...
สงวนลิขสิทธิ์...
สงวนลิขสิทธิ์...

จนในที่สุดเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงและรัฐประหารขึ้นในวันที่ 6 ตุลาคม 2519 โดยทหาร ตำรวจ และกองกำลังที่ได้รับการจัดตั้งมาแล้ว เข้ายึดท่าอากาศยานและปราบปรามนิสิตนักศึกษาและประชาชนที่ชุมนุมประท้วง การกลับประเทศไทยของจอมพลถนอม กิตติขจร จนทำให้มีผู้เสียชีวิตและผู้สูญหายจำนวนไม่น้อย และจำนวนมากถูกจับกุมดำเนินคดี

ในฐานะอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ป่วยลาออกเป็นการแสดงความรับผิดชอบ และจำใจต้องเดินทางออกจากประเทศไทยเพื่อความปลอดภัย เนื่องจากวิหุทยานเกราะออกอากาศโจมตีป่วยว่าเป็นคอมมิวนิสต์อยู่ตลอด ทำให้เขาถูกตามราวี่แม้จนถึงสนามบินดอนเมืองแล้วก็ยังประสบอุปสรรคอยู่ไม่น้อย กว่าที่จะออกนอกประเทศได้

ป่วยก็พอจะคาดเดาชะตากรรมที่จะเกิดขึ้นกับตัวเองได้ ดั่งมีจดหมายที่เขียนถึงอาจารย์ปรีดี พนมยงค์ ลงวันที่ 1 กันยายน 2519 ไว้ตอนหนึ่งว่า “ผมกับคณะจะได้อยู่ในตำแหน่งอีกนานเท่าใดก็ไม่ทราบ ไม่ใช่เพราะฝ่ายขวาโจมตีหนัก หรือฝ่ายซ้ายวุ่นวายและแทรกซึม แต่เป็นเพราะสถานการณ์บ้านเมือง ซึ่งรู้สึกว่าจะไม่ปลอดภัยแก่ชีวิตของผมเองและคณะ ถ้ามีรัฐประหารขึ้นเมื่อใด เขาต้องจับพวกเราทั้งหมด ฉะนั้น ผมจึงต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ และรู้สึกว่าการรับใช้ประเทศชาติและธรรมศาสตร์อาจจะไม่มีผลเลย อย่งไรก็ตาม ผมจะพยายามอย่างดีที่สุด”

แม้จะรู้ว่าอันตรายมาใกล้ตัวถึงเพียงนี้ แต่ป่วยก็เลือกที่จะเผชิญหน้ากับมันอย่างถึงที่สุด นุกูล ประจวบเหมาะ เล่าว่าก่อนจะถึง 6 ตุลาฯ ราว 2-3 เดือน เสนาะ อุณากรู บัณฑิต บุญยะปานะ และเขาได้ไปดักพบป่วยที่โรงแรมดุสิตธานี เพื่อร้องขอให้ป่วยเดินทางไปรับตำแหน่งกรรมการบริหารของธนาคารโลก เนื่องจากสถานการณ์ในเมืองไทยไม่ค่อยดีแก่เขา ถ้าป่วยออกไปทำงานต่างประเทศสักปีหนึ่ง เมื่อสภาพการณ์ดีขึ้นก็สามารถกลับมาได้ แต่เขาปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่า “ผมจะทิ้งลูกศิษย์ลูกหาและคณาจารย์เอาตัวรอดไปคนเดียวได้อย่างไร”

๖ ตุลาคม ๒๕๑๙

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

ตามคำขอของ นาย กงกรณ วัฒนกุล
ในตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ
กระทรวงพาณิชย์ ขอออกจากตำแหน่ง อธิการบดี
เพื่อไปศึกษา อบรม และทำงาน อื่นๆ ปรากฏ ในหน่วยงาน กรมส่งเสริมการค้า
ระหว่างประเทศ ได้ปรากฏ ในนามของ นาย กงกรณ วัฒนกุล
สิ้นไป จนกว่า นาย กงกรณ วัฒนกุล จะได้รับคำสั่งจาก
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เมื่อได้รับแจ้ง ในที่นี้
จาก ตำแหน่ง อธิการบดี

ตามใบรองลงนาม คำสั่ง: เลขาธิการกรมส่งเสริมการค้า
ระหว่างประเทศ ขอออกจากตำแหน่ง อธิการบดี กรมส่งเสริมการค้า
ระหว่างประเทศ โดยมี นาย กงกรณ วัฒนกุล รองอธิการบดี
กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ เป็นผู้รับสนอง

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
และ กรมการศึกษานานาชาติ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

นาย กงกรณ วัฒนกุล
อธิการบดี

เลขาธิการกรมส่งเสริมการค้า
ระหว่างประเทศ นาย กงกรณ วัฒนกุล
ไม่อยู่ในตำแหน่ง อธิการบดี กรมส่งเสริมการค้า
ระหว่างประเทศ จนกว่าจะได้รับคำสั่ง
จากกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

นาย กงกรณ วัฒนกุล
รองอธิการบดี กรมส่งเสริมการค้า
ระหว่างประเทศ

๗ ตุลาคม ๒๕๑๙

จดหมายลาออกจากตำแหน่งอธิการบดีของป่วย ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2519 พร้อมรองอธิการบดีอีก 4 คน คือ
เสนห์ จามริก, ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, นางเยาว์ ชัยเสรี และบรรลือ คงจันทร์

ดร.ป่วย กล่าวว่า “นักศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ยิงตอร์ปิโดตอนเช้ามีวันพุธ เมื่อตำรวจ และพวกวัยรุ่นฝ่ายขวาได้ยิงเข้าไปในบริเวณมหาวิทยาลัย ข้าพเจ้าเสียใจมาก ข้าพเจ้าพยายามที่จะชักนำให้นักศึกษาประท้วงด้วยความสันติและถูกต้องตามกฎหมาย”

ดร.ป่วย กล่าวว่า ขณะที่ตำรวจเข้ากวาดล้างในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พวกกลุ่มฝ่ายขวาจำนวนหลายพันคนที่ประท้วงอยู่ที่หน้าทำเนียบรัฐบาล ดร.ป่วย ทราบว่าได้มีการแจกใบปลิวที่นั่น ใบปลิวนั้นได้เรียกร้องให้จับ ดร.ป่วย มาประหารชีวิตเสีย ในฐานะที่เป็นคอมมิวนิสต์

“สภามหาวิทยาลัยได้มีมติเป็นเอกฉันท์รับใบลาของข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้าได้วางแผนลาไว้ก่อนแล้วที่จะเกิดความวุ่นวาย”

ดร.ป่วย กล่าวว่า ตนได้จองตั๋วสายการบินไทยอินเตอร์เนชั่นแนล ไปกัวลาลัมเปอร์ โดยกำหนดเดินทางออกจากท่าอากาศยานดอนเมือง 18.15 น. และตนเองได้ไปถึงอากาศยานเวลา 16.00 น. ผมได้รับอนุญาตให้ผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองได้ หลังจากที่ได้มีการ ‘เช็ค’ กับกรุงเทพแล้ว แต่กำหนดการเดินทางก็ต้องเลื่อนออกไป

ระหว่างที่รออนั่งที่นั่นรัฐบาลของ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ก็ถูกโค่นล้มแล้ว ฝ่ายทหารเข้ายึดอำนาจ

“จากนั้น เจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองซึ่งข้าพเจ้ารู้จัก ได้บอกกับข้าพเจ้าว่า สายการบินไทยอินเตอร์ถูกขู่ หากสายการบินพาข้าพเจ้าออกเดินทาง ข้าพเจ้าได้รับคำบอกว่า มีลูกเสือชาวบ้านราว 200 คน มาที่อากาศยานเพื่อจับตัวข้าพเจ้า”

ตามบทความนั้นรายงานว่า ดร.ป่วย ถูกตำรวจควบคุมตัวเมื่อเวลา 18.45 น. ตำรวจบอกกับ ดร.ป่วยว่า นักศึกษาสามคนได้ระบุว่า ดร.ป่วย เป็นคอมมิวนิสต์และมีความตั้งใจที่จะทำลายสถาบันกษัตริย์ หลังจากนั้น ดร.ป่วย ก็ถูกนำตัวไปยังกองบัญชาการตำรวจ ดร.ป่วย ได้พยายามโทรศัพท์ติดต่อกับทนาย ขณะเดียวกันก็ได้มีการค้นกระเป๋าเดินทางของเขา และตำรวจได้ยึดเอาสมุดบันทึกของเขาไปด้วย

ในที่สุดทนายของ ดร.ป่วย ได้ทำเรื่องผ่านองคมนตรีคนหนึ่ง และองคมนตรีผู้นั้นตกลงกับ พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ ได้ จากนั้นจึงได้มีคำสั่งให้ ดร.ป่วย เดินทางออกจากประเทศไทยได้

อนึ่ง พล.ต.ต.วิเชียร แสงแก้ว ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ได้ชี้แจงกับหนังสือพิมพ์ *สยามมิตร* ฉบับวันที่ 11 ตุลาคมว่า “ดร.ป่วย ได้เดินทางออกนอกประเทศแล้ว ทางตำรวจไม่ได้ให้เขาออกไป แต่เขาออกไปเอง สำหรับข้อหาของ ดร.ป่วย ขณะนี้ยังไม่มี การตั้งข้อหาใดๆ ทั้งสิ้น แต่ที่เห็นชัดๆ ที่เราจะเรียกตัวเขามาสอบสวนได้ก็คือเรียกมาในฐานะที่เกี่ยวข้องเป็นพยาน เนื่องจากเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ซึ่งเป็นสถานที่เกิดเหตุ และจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง”

เจ้าหน้าที่ทรว ต้ารวจ ตั้งต่านตรวจคั้นอาวุธ และประชาชนผู้เดินทางเข้า ออกกรุงเทพฯ เพื่อป้องกันเหตุร้ายที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างเคร่งครัดตามจุดต่าง ๆ ตลอดเวลาตามคำ ร้องขอคณะปฏิรูปการปกครองฯ ในภาพเป็นการตรวจค้นตามปกติที่ด่านบริเวณรังสิต เมื่อคืนวัน ๑๐ ต.ค. ๑๗

ดร.ป๋วย เผยเบื้องหลัง นองเลือดที่ธรรมศาสตร์

ดร. ป๋วย ให้สัมภาษณ์ที่กรุงลอนดอนว่า นักศึกษา

ปลัดมหาดไทยเบาใจ ทำงานได้คล่องตัว ไม่ต้องพะวงกลุ่มพลัง

ปลัดกระทรวงมหาดไทยว่ารู้สึกเบาใจ หลายอย่างในระบอบการปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน การปฏิบัติงานของราชการกลางแล้วจะไม่ ต้องคอยพะวงถึงกลุ่มพลังต่าง ๆ โดยเฉพาะพระ ราชบัณฑิตการปกครองท้องถิ่นซึ่งมีอันต้องล้มไป "เหมือนมีภิกษามาช่วย" มิฉะนั้นจะพาให้อำ นาจของผู้นำราชการจังหวัดหมดไป

นายพล วนะวุฒิ ได้แสดงความ คิดเห็นต่อผู้สื่อข่าวสำหรับภารกิจในฐานะของคณะ พหุรงคผลไทยในระบอบการปฏิรูปการปกครอง

□ อ่านต่อหน้า ๘

ดร. ป๋วย

วิชาธรรมศาสตร์ ซึ่งเดินทางออกจากประ เทศไทยไป เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ขณะที่เกิด จลาจลขึ้นที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้แถลง ต่อหนังสือพิมพ์ว่า คณะปฏิรูปการปกครอง แผ่นดิน ได้ช่วยชีวิตของคนไว้ ซึ่งเรื่องนี้ ดร. ป๋วยได้กล่าวว่า "ผู้นำทางทหารของไทยจะต้องมี ความเห็นว่าการให้ข้าพเจ้าไปอยู่นอกประเทศ คงจะทำให้ผู้ยากน้อยกว่าปล่อยให้ข้าพเจ้าอยู่ใน เมืองไทย"

ดร. ป๋วยกล่าวว่า นักศึกษาในมหา วิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ยึดคอบัดคอนเข้ามิตวิน พุร เมื่อตำรวจและพวกขวี่รุ่นฝ้ายขวี่ได้ยิงเข้า ไปในบริเวณมหาวิทยาลัย

"ข้าพเจ้าเสียใจมาก ข้าพเจ้าพยายามที่จะชักนำให้นักศึกษา ประท้วงด้วยความ สันติและถูกต้องตามกฎหมาย"

ดร. ป๋วยกล่าวว่า ขณะที่ตำรวจเข้า กวาดล้าง ในบริเวณมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

□ อ่านต่อหน้า ๘

'ทวิช' วิจารณ์ให้คนไทยสามัคคีกัน

ว่าคณะปฏิรูปทำถูกต้องแล้ว

อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม วิจารณ์ให้คนไทยสามัคคีกัน อย่า ให้ความแตกแยกกันได้ หรือปล่อยให้ฝ่ายซ้ายแรงขึ้นมา มิฉะนั้นแล้วอนาคตจะไม่ มีประเทศไทย ยามนี้ไม่มีอะไรดีไปกว่าสามัคคีกันไว้

พลเอกทวิช เสนิงศ์ ณ อยุธยา อดีตรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหม ได้ให้ทรรศนะความเห็นแก่ผู้สื่อข่าว ถึงเหตุการณ์ บ้านเมืองที่วุ่นวายขึ้นมา เป็นผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ ประชาชน

□ อ่านต่อหน้า ๘

ปฏิเสธแต่งหน้าหุ่น กบวง ๆ ขึ้นประกัน นศ.

ลววินัย ตาวราย ปฏิเสธ ตนเองไม่ ส่วนพัวพันในการแต่งหน้าหุ่น แสดงกรแวชาน ออในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ว่ามีผู้ใส่โค้ด ฝ้ายความผิดให้ ทบวงฯขึ้นประกัน นศ. ที่ไม่

ดร. สังดูแล ความเคลื่อนไหว ญวนอพยพ

รายงานข่าวจาก กรมตำรวจแจ้งว่ากรม ตำรวจได้มีคำสั่ง ให้เจ้า หน้าที่ตำรวจ ในเขต จัง

มูลนิธิมิตรไทย (Mitr Thai Trust)

พฤษภาคม 2519 – กันยายน 2520 หลังจาก ‘ลี้ภัยการเมือง’ มาอยู่ในอังกฤษแล้ว ปวยยังใช้เวลาส่วนใหญ่สนับสนุนให้เกิดเสรีภาพและประชาธิปไตยในเมืองไทยอย่างสันติวิธี ปวยเดินทางไปพบปะกับคนไทยในต่างแดนและบุคคลในหลายวงการในต่างประเทศ เช่น ฝรั่งเศส เยอรมนี เดนมาร์ก สวีเดน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย ปวยร่วมกับเพื่อนฝูงที่ไผ่หา ‘สันติประชาธรรม’ จัดทะเบียนมูลนิธิมิตรไทยขึ้นในอังกฤษ ปวยกล่าวถึงวัตถุประสงค์และนโยบายไว้ดังนี้

‘มิตรไทย’ มีวัตถุประสงค์ที่จะเชิดชูหลักเสรีภาพ สันติสุขของคนไทย วัตถุประสงค์คือให้เสรีภาพในด้านการศึกษา อนาถมี มีการศึกษาถึงเหตุการณ์ข้อเท็จจริงต่างๆ ‘มิตรไทย’ ตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนสิ่งเหล่านี้ ทางกลุ่มศาสนาทั่วโลกได้เห็นความสำคัญและช่วยในการเงินเป็นส่วนใหญ่ ถ้าวัตถุประสงค์เป็นอันที่กลุ่มศาสนาไม่เห็นด้วย เขาก็คงไม่ช่วยเหลือ ‘มิตรไทย’ ดำเนินงาน ดังนี้

1. ข้อเท็จจริงในโลกเดี่ยวนี้นี้บิดเบือน โดยเฉพาะในไทยเราจึงจำเป็นต้องหาข้อเท็จจริงเช่น ชาวจากในไทยเอง ในป่า จากเสียงประชาชนคนไทย จากผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ทั่วโลก เราก็นำมาถล่มกรองก่อน แล้วออกหนังสือ *มิตรไทย* ขึ้นมาเพื่อที่จะเสนอข่าวซึ่งเชื่อถือได้ หากเป็นข่าวที่ไม่แน่ก็จะบอกแหล่งข่าวมาจากไหน และให้ผู้อ่านพิจารณาเอง
2. เนื่องจากเรามีข่าวน่าเชื่อถือได้ เราจึงวางรากฐานว่าประเทศไทยควรดำเนินการไปอย่างไร นี่เป็นการปรึกษาหารือระหว่างพวกเรา ไม่ใช่เฉพาะในอังกฤษ ทั่วโลกเขารับ *มิตรไทย* ไปก็เอาไปเป็นหลักในการพิจารณา ดูว่า ประชาชนไทยจะมีสันติสุข เสรีภาพ มีประชาธิปไตย ควรทำอย่างไร อันนี้เป็นเรื่องสำคัญ และเราก็ได้พยายามที่จะช่วยคนที่เดือดร้อน เพราะประเทศไทยเป็นเผด็จการ อันนี้คุณจะไปบอกคุณสมัคร สุนทรเวช (รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในเวลานั้น – ผู้เรียบเรียง) ว่าเป็นประชาธิปไตยอย่างไรก็ไม่มีใครเชื่อ แม้แต่อเมริกายังเรียกว่า ‘not free’ คนที่เดือดร้อนจากเผด็จการต้องมีมาก ทั้งคนที่ถูกจับกุมคุมขังนาน หรือคนที่พยายามหนีออกมาเพราะทนไม่ได้กับเผด็จการ

สามสื่อย่างที่เท่ากันคือ

- การเสนอข่าวที่แท้จริงหรือข่าวที่ให้ผู้อ่านพิจารณา
- การปรึกษาหารือ เพื่อให้เกิดเสรีภาพ ประชาธิปไตยในไทย
- ช่วยคนตกทุกข์ได้ยาก

‘มิตรไทย’ ไม่เคยช่วยเรื่องการเงินให้ในป่าซื้ออาวุธ เพราะเป็นเรื่องทำไม่ได้ ถ้าทำเมื่อไรเขาเลิกอุดหนุนเงินเราเมื่อนั้น ซึ่งก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่จะช่วยไม่ได้ และ ‘มิตรไทย’ ไม่เคยส่งเงินให้คนต่อสู้หากัน

มิตรไทย

THAI FORUM

ฉบับที่ ๑

MTR THAI TRUST

กวีนิพนธ์

ขอเชิญชวนให้ทุกคนได้มาร่วมกันเขียนบทกวีนิพนธ์เพื่อเป็นเกียรติแก่คุณงามความดีของท่านผู้เป็นที่รักและเป็นที่เคารพเทิดทูนในโอกาสที่ประเทศไทยได้มีวันครบรอบ ๖๐ ปีของการเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

บทกวีนิพนธ์ที่ส่งมาจะได้รับการคัดเลือกและตีพิมพ์ในฉบับต่อไป

กำหนดส่งบทกวีนิพนธ์ก่อนวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๒

ส่งมาที่: มิตร์ไทย, ๑๐๐ ถนนวิภาวดีรังสิต, แขวงวิภาวดี, เขตจตุจักร, กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร: ๐๒-๕๖๑๒๓๔๕

มิตรไทย

ฉบับที่ ๒

MTR THAI TRUST

กวีนิพนธ์

บทกวีนิพนธ์ที่ส่งมาจะได้รับการคัดเลือกและตีพิมพ์ในฉบับต่อไป

กำหนดส่งบทกวีนิพนธ์ก่อนวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๒

ส่งมาที่: มิตร์ไทย, ๑๐๐ ถนนวิภาวดีรังสิต, แขวงวิภาวดี, เขตจตุจักร, กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร: ๐๒-๕๖๑๒๓๔๕

มิตรไทย

ฉบับที่ ๓

MTR THAI TRUST

กวีนิพนธ์

บทกวีนิพนธ์ที่ส่งมาจะได้รับการคัดเลือกและตีพิมพ์ในฉบับต่อไป

กำหนดส่งบทกวีนิพนธ์ก่อนวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๒

ส่งมาที่: มิตร์ไทย, ๑๐๐ ถนนวิภาวดีรังสิต, แขวงวิภาวดี, เขตจตุจักร, กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร: ๐๒-๕๖๑๒๓๔๕

อ่านข่าว: ขีดหนึ่งร้อยพิมพ์
การสู้รบ และ กบฏ ๒๖ มิถุนายน

ทัศนะมิตร
สถานการณ์การเมืองไทย หรือ ๖ ตุลาคม

อ่านข่าว: การเสด็จสวรรคต
กษัตริย์ไทย ๒๑ วันที่ ๕ ครั้ง

ทัศนะมิตร
การสู้รบในระบอบกบฏ

สารภาพตน	๑	๒๓ มิถุนายน
กรรมสิทธิ์สหประชาชาติ	๗	๒๓ มิถุนายน
โลกาภิวัตน์	๘	๒๓ มิถุนายน
โลกาภิวัตน์	๑๐	๒๓ มิถุนายน
๐ ตุลา	๑๑	๒๓ มิถุนายน
การสู้รบ	๑๒	๒๓ มิถุนายน

อ่านข่าว: ขีดหนึ่งร้อยพิมพ์
การสู้รบ และ กบฏ ๒๖ มิถุนายน

ทัศนะมิตร
สถานการณ์การเมืองไทย หรือ ๖ ตุลาคม

อ่านข่าว: การเสด็จสวรรคต
กษัตริย์ไทย ๒๑ วันที่ ๕ ครั้ง

ทัศนะมิตร
การสู้รบในระบอบกบฏ

สารภาพตน	๑	๒๓ มิถุนายน
กรรมสิทธิ์สหประชาชาติ	๗	๒๓ มิถุนายน
โลกาภิวัตน์	๘	๒๓ มิถุนายน
โลกาภิวัตน์	๑๐	๒๓ มิถุนายน
๐ ตุลา	๑๑	๒๓ มิถุนายน
การสู้รบ	๑๒	๒๓ มิถุนายน

มิตรไทย

ฉบับที่ ๔

MTR THAI TRUST

กวีนิพนธ์

บทกวีนิพนธ์ที่ส่งมาจะได้รับการคัดเลือกและตีพิมพ์ในฉบับต่อไป

กำหนดส่งบทกวีนิพนธ์ก่อนวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๒

ส่งมาที่: มิตร์ไทย, ๑๐๐ ถนนวิภาวดีรังสิต, แขวงวิภาวดี, เขตจตุจักร, กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร: ๐๒-๕๖๑๒๓๔๕

มิตรไทย

ฉบับที่ ๕

MTR THAI TRUST

กวีนิพนธ์

บทกวีนิพนธ์ที่ส่งมาจะได้รับการคัดเลือกและตีพิมพ์ในฉบับต่อไป

กำหนดส่งบทกวีนิพนธ์ก่อนวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๒

ส่งมาที่: มิตร์ไทย, ๑๐๐ ถนนวิภาวดีรังสิต, แขวงวิภาวดี, เขตจตุจักร, กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร: ๐๒-๕๖๑๒๓๔๕

มิตรไทย

ฉบับที่ ๖

MTR THAI TRUST

กวีนิพนธ์

บทกวีนิพนธ์ที่ส่งมาจะได้รับการคัดเลือกและตีพิมพ์ในฉบับต่อไป

กำหนดส่งบทกวีนิพนธ์ก่อนวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๒

ส่งมาที่: มิตร์ไทย, ๑๐๐ ถนนวิภาวดีรังสิต, แขวงวิภาวดี, เขตจตุจักร, กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร: ๐๒-๕๖๑๒๓๔๕

มิตรไทย

ฉบับที่ ๗

MTR THAI TRUST

กวีนิพนธ์

บทกวีนิพนธ์ที่ส่งมาจะได้รับการคัดเลือกและตีพิมพ์ในฉบับต่อไป

กำหนดส่งบทกวีนิพนธ์ก่อนวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๐๒

ส่งมาที่: มิตร์ไทย, ๑๐๐ ถนนวิภาวดีรังสิต, แขวงวิภาวดี, เขตจตุจักร, กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร: ๐๒-๕๖๑๒๓๔๕

อ่านข่าว: เรื่องสิทธิมนุษยชน
การสู้รบ และ กบฏ ๒๖ มิถุนายน

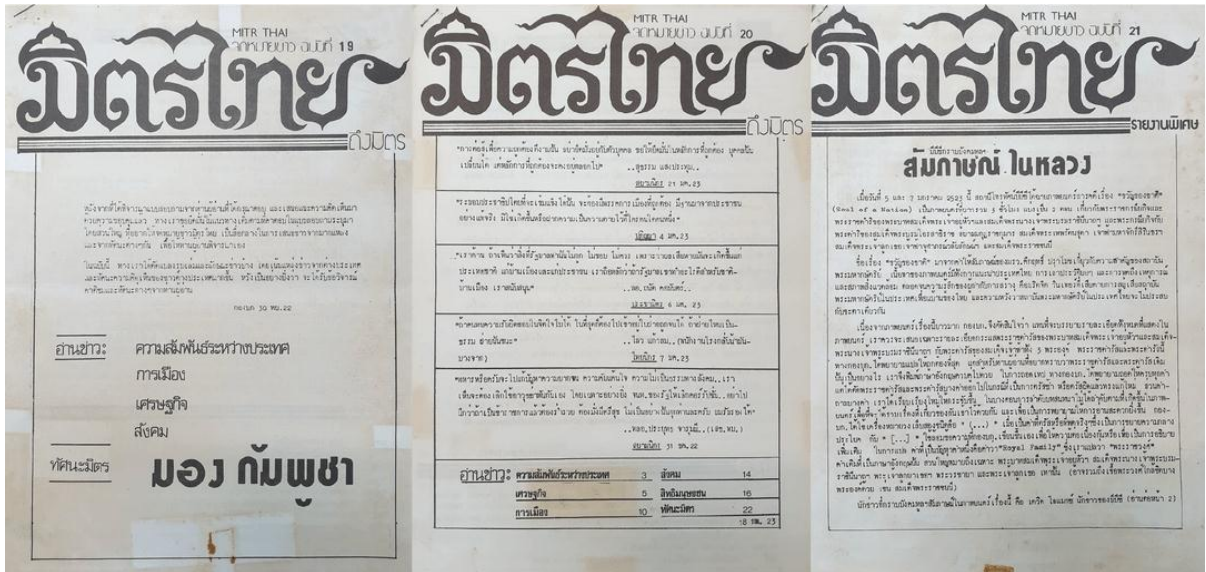
ทัศนะมิตร
สถานการณ์การเมืองไทย หรือ ๖ ตุลาคม

อ่านข่าว: เรื่องสิทธิมนุษยชน
การสู้รบ และ กบฏ ๒๖ มิถุนายน

ทัศนะมิตร
สถานการณ์การเมืองไทย หรือ ๖ ตุลาคม

สารภาพตน	๑	๒๓ มิถุนายน
กรรมสิทธิ์สหประชาชาติ	๗	๒๓ มิถุนายน
โลกาภิวัตน์	๘	๒๓ มิถุนายน
โลกาภิวัตน์	๑๐	๒๓ มิถุนายน
๐ ตุลา	๑๑	๒๓ มิถุนายน
การสู้รบ	๑๒	๒๓ มิถุนายน

สารภาพตน	๑	๒๓ มิถุนายน
กรรมสิทธิ์สหประชาชาติ	๗	๒๓ มิถุนายน
โลกาภิวัตน์	๘	๒๓ มิถุนายน
โลกาภิวัตน์	๑๐	๒๓ มิถุนายน
๐ ตุลา	๑๑	๒๓ มิถุนายน
การสู้รบ	๑๒	๒๓ มิถุนายน

สำหรับนิตยสาร มิตรไทย นั้น กระจายไปกว้างขวางแทบจะทั่วโลกก็ว่าได้ นอกจากที่อังกฤษแล้ว ยังมีให้ติดต่อได้ที่เดนมาร์ก สวีเดน ฮอลแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนีตะวันตก ออสเตรเลีย แคนาดา สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น ฮองกง และไทย

In case of non-delivery please return to

มิตรไทย

MITR THAI (THAI FORUM) TRUST
C/O CHAPTER HOUSE
GOREFIELD ROAD
LEVERINGTON
WISBECH
CAMBRIDGE PE13 5AS
ENGLAND

3

30 OCT 1978

P Manawapat Esc.
90 Rosebery Avenue,
LONDON EC1

มูลนิธิมิตรไทย จกทะเบียนเป็นมูลนิธิเพื่อการกุศลในสหราชอาณาจักร ทะเบียนเลขที่ 275230

โครงการศึกษาของมิตรไทย

มิตรไทยมีโครงการศึกษาที่จะให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มศึกษาต่าง ๆ ที่ประกอบด้วยคนไทย และสนใจจะศึกษามหาวิทยาลัยในต่าง ๆ ของ สหราชอาณาจักรจริง ๆ โดยเปิดโอกาสให้คนไทยได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรี กลุ่มศึกษาที่ตั้งขึ้นควรมุ่งปฏิบัติ ประสงค์ทั้งกล่าว ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศใด เรายินดีให้ความช่วยเหลือทั้งสิ้น เราจะไม่พิจารณาถึงความเห็นทางการเมืองของผู้รวม กลุ่ม และจะไม่ให้ความช่วยเหลือแก่การทางการเมือง หรือกลุ่มที่ขึ้นอยู่กับองค์การทางการเมืองโดยตรง รวมถึงกลุ่มที่พยายาม ใช้ความรุนแรง หรือวิธีที่ไม่เป็นประชาธิปไตยในการดำเนินงานของกลุ่ม

หากท่านสนใจที่จะร่วมกับเพื่อน ๆ คนไทยในการตั้งกลุ่มศึกษา และมีวัตถุประสงค์ทั้งกล่าวข้างต้น หรือหากมีกลุ่มศึกษาอยู่แล้ว หากท่าน ต้องการความช่วยเหลือ จากโครงการศึกษาของมิตรไทย ในด้านต่าง ๆ เช่น ค่าเช่าสถานที่ประชุม ค่าเดินทาง ค่าซื้อหนังสือและ เอกสาร ขอให้เสนอโครงการของท่านไปยัง Seminar Programme Mitr Thai Trust ตามที่อยู่ข้างล่างนี้

คณะกรรมการมูลนิธิมิตรไทย

นายบัว อิงภากรณ	ประธาน
ม.ร.ว.สายสวัสดิ์ ทอมสัน	รองประธาน
นายพรานอิส ศรีปัส	กรรมการและเหรัญญิก
นายทิว บุญนาค	กรรมการและเลขานุการ
นายสุลักษณ์ ศิวรักษ์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สำนักงาน มิตรไทย

THAI FORUM

c/c Chapter House,
Leverington,
Wisbech,
Cambridgeshire.

ในกรณีที่ท่านผู้อ่านต้องการติดต่อกับกองบรรณาธิการ จกหมายข่าวมิตรไทย เพื่อส่งข่าวสาร ข้อเขียนวิพากษ์วิจารณ์ บทความ หรือ จกหมายตีพิมพ์ ขอให้ติดต่อกับเราโดยตรง ทางกองบรรณาธิการ ขอความกรุณาให้ท่านแจ้งชื่อและที่อยู่ เพื่อความสะดวกในการติดต่อ หากท่านไม่ประสงค์จะให้เรารู้ชื่อและที่อยู่ขอไม่แจ้งไปเลย

5

ประชาธิปไตย ไม่ใช่เผด็จการ

การเดินทางไปชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในเมืองไทยครั้งที่เป็นที่จดจำมากที่สุดของป่วย คือให้การในการสืบพยานเรื่องสิทธิมนุษยชนแก่คณะกรรมการวิเทศสัมพันธ์ สภาผู้แทนราษฎรสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2520 ณ กรุงวอชิงตัน ดีซี ซึ่งในคราวนี้เอง เขาได้แสดงอมตะวาจาที่สะท้อนถึงความคิดและจุดยืนทางการเมืองของตนไว้อย่างน่าสนใจว่า “ผมมีความเชื่อมั่นอย่างแน่นแฟ้นในระบบประชาธิปไตยและในศักดิ์ศรีของมนุษย์ทุกคน ... ผมเชื่อในเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนตามที่บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลของสหประชาชาติ ผมเชื่อในสิทธิของชายหญิงทุกคนที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดชะตากรรมของสังคมที่เขาอาศัยอยู่ การปฏิเสธไม่ให้สิทธิเหล่านั้นแก่เขา เพราะเขายากจนหรือเพราะเขาขาดการศึกษา ผมถือว่าเป็นความร้ายกาจอย่างหนึ่ง ผมเกลียดชังเผด็จการไม่ว่าจะมีรูปแบบสีสรร้อย่างใดก็ตาม ผมมีความเชื่อว่าระบบประชาธิปไตยควรจะได้มาอย่างสันติวิธี เพราะผมต้องการหลีกเลี่ยงการใช้กำลังอาวุธในการรักษาอำนาจของรัฐบาล ...

“เสรีภาพของประชาชนเป็นสิ่งแปลก ถ้าตัวเราเองไม่ได้ถูกลิดรอนเสรีภาพดังกล่าว ก็จะไม่รู้สึกอะไร และจะพูดได้เสมอว่าคนอื่นยังสามารถอยู่ได้โดยภายใต้การกดขี่ปราบปราม ถ้าคุณเป็นชาวนา และบุตรของคุณถูกตำรวนนำตัวไปโดยที่เขามิได้ก่อความผิดอย่างใด มิได้ทำอะไรรึทั้งนั้น ถูกนำตัวไปโดยปราศจากข้อหา เมื่อนั้นแหละคุณจะรู้สึกขมขื่นมาก

“ฉะนั้น ผมจึงไม่คิดว่า จริงๆ แล้วมันเป็นเรื่องของปัญญาชนที่จะวิตกกังวลเท่านั้น คนตัวเล็กๆ ซึ่งได้รับความเดือดร้อน เพราะการไร้ซึ่งสิทธิและเสรีภาพ ถูกข่มขู่จากพวกเผด็จการ จะได้รับความทุกข์กันทุกคน มีพวกปัญญาชนเท่านั้นที่สามารถจะบอกเล่าอะไร ชาวนาไม่ทราบจะพูดออกมาอย่างไร แต่พวกเขาจะรู้สึกขมขื่นอย่างรุนแรง

“ผมอยากจะได้ยินคุณว่า คำว่า ‘ไทย’ หมายความว่ามีความมีเสรีภาพ และพวกเราคนไทยที่อยู่ในประเทศไทยต้องมีเสรีภาพ ไม่ว่าเราจะจน ไม่ว่าเราจะอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ ผมเห็นว่าการเป็นอยู่ของเพื่อนร่วมชาติของผมนั้นไม่มีทางอื่นนอกจากอยู่อย่างเป็นไท อย่างมีเสรีภาพพอสมควร

“ผมเห็นด้วยกับความเห็นที่ว่า สภาพต่างๆ อาจไม่พร้อมพอที่จะทำให้ได้ประโยชน์จากประชาธิปไตย จากเสรีภาพอย่างเต็มที่ ทว่าบทสรุปของผมต่างจากพวกที่คุณอ้างมามากทีเดียว

“ผมอยากจะได้พูดว่า ขอให้เราพยายามให้ได้มาซึ่งประชาธิปไตย มากกว่าจะบอกว่ามีเผด็จการกันเถอะ ประชาธิปไตยต้องใช้เวลาแน่นอน และเราต้องมุ่งที่จะทำให้ประชาธิปไตยก่อตั้งขึ้นมาให้ได้

“ประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสอนในชั้นเรียนได้เลย ผมไม่แคร์นักกับรูปแบบของประชาธิปไตยที่จะมีขึ้นในประเทศของผม มันจะต้องเหมาะสมกับสภาพความเป็นมาทางวัฒนธรรมของประเทศของผม ประชาธิปไตยวิถีทางรัฐสภาแบบในตะวันตกอาจจะไม่เหมาะสมกับเรา ผมเห็นด้วยอย่างนั้น

“ขอให้เราได้มีเสรีภาพที่จะค้นคว้าแสวงหาสิ่งนั้น และในที่สุดแล้วผมต้องการ 2 สิ่ง สิ่งหนึ่งคือ เสรีภาพ เสรีภาพแบบธรรมดาๆ อีกสิ่งหนึ่งคือ สิทธิที่จะได้มีส่วนร่วมในการกำหนดชะตากรรมของสังคม

“2 สิ่งนี้จริงๆ แล้วไม่ได้เป็นแนวคิดของตะวันตกแต่ผู้เดียว ในคำสอนทางพุทธศาสนามีแนวคิดเกี่ยวกับสังฆะเกี่ยวกับความเป็นปึกแผ่นและการมีตัวตน แต่เราละเลยแนวคิดนี้ แล้วไปคิดว่าประชาธิปไตยเป็นสิ่งที่เอื้ออ้อมไม่ถึง เราจึงมักคิดว่า เราต้องไฝหาเสถียรภาพโดยการมีระบบเผด็จการ

สันติประชาธรรม

ก่อนล้มป่วยลงด้วยอาการเส้นเลือดในสมองแตกในเดือนกันยายน 2520 นั้น ป่วยเขียนบันทึกถึงทางออกจากปัญหาของความขัดแย้งของสังคมไทยไว้ในต้นเดือนนั้น ซึ่งแม้จะผ่านมากกว่า 40 ปีแล้ว แต่สถานการณ์ก็ยังคล้ายคลึงกันอย่างเหลือเชื่อ โดยกล่าวถึงทางเลือกของสังคมไทย และทางออกที่ควรเลือก

“ทางเลือกของคนไทยมีอยู่ 2 ทาง คือปล่อยให้เขาสู้รบกันเป็นศึกกลางเมือง จะยึดเยื้อกันลักป่านใดก็แล้วแต่ยถากรรม จะเดือดร้อนแก่ใครสักหมื่นสักแสนก็ช่วยไม่ได้ เขาจะปกครองกันอย่างไร ใครจะโกงกินกันอย่างไร ไม่ใช่ธุระของเรา ใครจะถูกจับถูกทรมาน ก็เป็นกรรมของสัตว์รบกัน แล้วใครจะเสียหายอย่างไร ทำได้ ใครจะมีอำนาจทีหลัง ก็แล้วแต่บุญกรรม เราผู้รักษาตัวรอดเป็นยอดดี นี่เป็นทางหนึ่ง

“อีกทางหนึ่งคือ พยายามป้องกันมิให้เดือดร้อนกันทุกหย่อมหญ้า หรือถ้าป้องกันไม่ไหวก็พยายามบรรเทาทุกข์ให้น้อยที่สุด คนไทยไม่ว่าจะเป็นทหาร ตำรวจ พลเรือน ข้าราชการ ราษฎร คอมมิวนิสต์ สังคมนิยม เสรีนิยม หรืออนุรักษนิยม ก็เป็นคนที่จะต้องอยู่ในประเทศไทย และมีลูกหลานเป็นคนไทยทั้งนั้น

“ทางถูกต้องชอบธรรมคือหาทางปรองดองกัน ในเวลานี้มองหาทางปรองดองไม่ได้เพราะทั้ง 2 ฝ่ายต่างข้อแย้งด้วยกัน ใครอยู่ตรงกลางก็จะถูกฟัน ทธิภูมานะกล้าแข็งเหลือประมาณ แต่ต้องหาวิธีและเวลาปรองดองให้ได้ การปรองดองคือการโอนอ่อนเข้าหากัน ยอมรับและเคารพสิทธิเสรีภาพด้วยกัน เหตุทุนสัจจะ ไม่ปั้นน้ำเป็นตัวใส่ร้ายกัน หรือพลิกแพลงตลบตะแลงเพื่อประโยชน์ชั่วคราว อีกนัยหนึ่งคือเป็นทางสนับสนุนหลักธรรมะของประชาชน และพยายามให้ประชาธรรมด้วยสันติวิธี

“ถ้าคนไทยเป็นจำนวนมากพอเลือกทางที่ 2 ก็ต้องแสดงตัวให้ปรากฏ มิฉะนั้นแล้วสังคมไทยจะไปสู่ทางที่สิ้นกว่า ง่ายกว่า คือทางเลือกที่ 1”

ป่วยในปี 2518 - 2519

แม่ในยามที่จำต้องลี้ภัย ถูกใส่ร้ายป้ายสีต่างๆ นานา ป่วยยังมั่นคงในอุดมการณ์อยู่เสมอว่าหลัก
ประชากรธรรมจะต้องมาด้วยสันติวิธี ไม่ใช่ความรุนแรง และยอมรับสภาพว่าแม่สิ่งนี้จะไม่สำเร็จใน
ชีวิตของป่วย แต่ก็ต้องทำอย่างดีที่สุด เพื่อให้คนรุ่นหลังมาทำต่อ ดังมีจดหมายฉบับหนึ่งส่งมาถึง
‘เพื่อนรัก’ โดยลงชื่อเป็นนามแฝงของตนว่า ‘สัจจะ ธรรมรักษา’ ความตอนหนึ่งว่า

“ชีวิตยังมีอยู่ตราบใด ก็มีความหวังตราบนั้น ถึงแม้ความหวังนั้นจะไม่สำเร็จในชีวิตของเรา แต่
เราก็คงต้องทิ้งความคิดไว้ ให้คนรุ่นหลังทำต่อ ฉะนั้น จึงต้องตั้งเข็มให้ถูกต้อง เอาเป็นเข็มไปสู่
เป้าหมายที่ดีที่สุด สวยที่สุด และไม่เวียนแวก วิธีการที่ดีที่สุด

“เป้าหมายที่ดีที่สุด คือ (1) เสรีภาพ (2) สิทธิที่จะร่วมกำหนดโชคชะตาของสังคม — จะเรียก
อะไรก็ตาม

“วิธีการที่ดีที่สุด คือ สันติวิธี วิธีที่รุนแรงนำไปสู่ความรุนแรง ถึงแม้ว่าจะมีชัยชนะ ก็ต้องใช้ความ
รุนแรงเพื่อปกป้องชัยชนะนั้น”

กล่าวได้ว่า ถึงแม้ความหวังถึงสังคมที่มี ‘สันติประชากรธรรม’ นั้นจะไม่สำเร็จในชีวิตของป่วย แต่
เขาก็ได้ทิ้งความคิดไว้ให้คนรุ่นหลังทำต่อ น่าสนใจว่าสันติประชากรธรรมที่ป่วยวางรากฐานเอาไว้
จะมีผู้ขานรับมากพอที่จะทำให้เกิดประชากรธรรมโดยสันติวิธีได้หรือไม่ นี่ยังคงเป็นคำถามที่
ต้องการคำตอบอยู่เสมอ

41 LAVENHAM RD,
LONDON SW18 5EZ

๒๓ ตุลาคม ๒๕๒๑

เรียน คุณธงชัย

ประชาติปโตย เสรีภาพ ของประชาชน
ความสันติสุขและผาสุก ของ ประชาชน
เป็นสิ่งที่มีมปรารถนา

รักและคิดถึง

ป่วย

“คุณพ่อดีใจมากเมื่อได้รับจดหมายคุณธงชัย อ่านแล้วคุณพ่อก็ร้องไห้ และคุณพ่อได้ใช้ความพยายามเต็มที่เขียนจดหมายตอบคุณธงชัยตามที่แนบมาด้วย จดหมายนี้คุณพ่อคิดและเขียนเองหมดโดยใช้มือซ้ายเขียน (เพราะมือขวายังชาอยู่) เนื่องจากคุณพ่อยังมีปัญหาในด้านการแสดงออก โดยเฉพาะปัญหาในการคิดใช้คำเอง คุณพ่อจึงได้ลอกข้อความจากจดหมายคุณธงชัยซึ่งตรงกับความรู้สึกของคุณพ่อ (เฉพาะข้อความตอนท้าย “เป็นสิ่งที่ผมปรารถนา” ผมช่วยคุณพ่อเขียนให้ถูกต้อง) การเขียนจดหมายฉบับนี้ นับว่าเป็นฉบับแรกที่คุณพ่อเขียนเอง และเป็นก้าวกระโดดในการฟื้นตัวของคุณพ่อ” (จอห์น อิงภากรณ์, จดหมายถึงธงชัย วินิจจะกุล ลงวันที่ 23 ตุลาคม 2521)

บรรณานุกรม

ข้อเขียนของป่วย

จดหมายจากอธิการบดีถึงนักศึกษา, 2518

ความรุนแรงและรัฐประหาร 6 ตุลาคม 2519, 2519

แนวทางสันติวิธี, 2520

ข้อเขียนของคนอื่น

นุกูล ประจวบเหมาะ. *ชีวิตที่คุ้มค่า ฉบับสมบูรณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์, 2555.

สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล. *ประวัติศาสตร์ที่เพิ่งสร้าง*. กรุงเทพฯ: 6 ตุลารำลึก, 2544.

หมายเหตุ

บทความนี้ขยายความจาก **นิทรรศการ ‘6 ตุลาฯ กับป่วย’** ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จัดทำขึ้นในวาระ 42 ปี เหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 เพื่อประกอบการเสวนาในหัวข้อเดียวกันนี้ที่ห้องจัด เศรษฐบุตร คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ทำพระจันทร์ ในวันที่ 6 ตุลาคม 2561 เวลา 10.00-12.00 น. โดยมีวิทยากร ได้แก่ ม.ร.ว.สายสวัสดิ์ สวัสดิวัตน์, อาจารย์สุลักษณ์ ศิวรักษ์, ศ.(พิเศษ) ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และอาจารย์จอน อึ้งภากรณ์ ซึ่งมีคุณภิญโญ ไตรสุริยธรรมา เป็นผู้ดำเนินรายการ

ขอขอบคุณ คุณกาญจนาภรณ์ จิตต์สง่า และหอสมุดปรีดี พนมยงค์ หอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำหรับข้อมูลต่างๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์มหาวิทยาลัย ขอขอบคุณเว็บไซต์ doct6.com ที่รวบรวมหนังสือพิมพ์ในช่วงเหตุการณ์ไว้ได้อย่างมากมาย ขอขอบคุณอาจารย์ธงชัย วินิจจะกุล สำหรับจดหมายจาก อาจารย์ป่วยและอาจารย์จอน อีกทั้งคุณพิศาล มานวพัฒน์ ที่เอื้อเพื่อ *มิตรไทย* ทุกเล่มมาให้ได้อ่าน

เชิงอรรถ

[1] **โครงการบันทึก 6 ตุลา** กรุณาให้รายชื่อผู้ชีวิตในวันนั้นจำนวน 40 คน เท่าที่ทราบมาดังนี้ 1. กมล แก้วไกรไทย 2. จารุพงษ์ ทองสินธุ์ 3. ชัยพร อมรโรจนาวงศ์ 4. ดนัยศักดิ์ เอี่ยมคง 5. เนาวรัตน์ ศิริรังษี 6. บุนนาค สมัครสมาน 7. ปรีชา แซ่เฮี้ย (เฮี้ย) 8. พงษ์พันธ์ เพรามธูรส 9. ไพบุลย์ เลหาจิริพันธ์ 10. ภรณ์ จุลละครินทร์ 11. ภูมิศักดิ์ ศิระศุภฤกษ์ชัย 12. มนัส เคียรสิงห์ 13. มนุ วิทยาภรณ์ 14. ยุทธนา บุรศิริรักษ์ 15. วิมลวรรณ รุ่งทองใบสุรีย์ 16. วสันต์ บุญรักษ์ 17. วัชร เพชรสุน 18. วิจิตชัย อมรกุล 19. วิสุทธิ์ พงษ์พานิช 20. วีระพล โอภาสวิไล 21. ศิริพงษ์ มั่นตะเสถียร 22. สงวนพันธุ์ ชุ่นเซ่ง 23. สมชาย ปิยะสกุลศักดิ์ 24. สัมพันธ์ เจริญสุข 25. สุพจน์ พันธุ์ภาพสินธุ์ 26. สุพล พาน (บุญทะพาน) 27. สุวิทย์ ทองประหลาด 28. สุรสิทธิ์ สุภาภา 29. อนุวัตร อ่างแก้ว 30. อภิสทธิ์ ไทยนิยม 31. อรุณี ขำบุญเกิด 32. อัจฉริยะ ศรีสวาท 33. อับดุลรอเฮง สาดา 34.-36. ชายไทยไม่ทราบชื่อ 37.-40. ศพถูกเผาไม่ทราบชื่อ